

सुगमसंस्कृतम् ।

सङ्ख्याः ।

१. एकम्	२१. एकविंशतिः	४१. एकचत्वारिंशत्	६१. एकषष्टिः	८१. एकाशीतिः
२. द्वे	२२. द्वाविंशतिः	४२. द्विचत्वारिंशत्	६२. द्विषष्टिः	८२. द्व्यशीतिः
३. त्रीणि	२३. त्रयोविंशतिः	४३. त्रिचत्वारिंशत्	६३. त्रिषष्टिः	८३. त्र्यशीतिः
४. चत्वारि	२४. चतुर्विंशतिः	४४. चतुश्चत्वारिंशत्	६४. चतुःषष्टिः	८४. चतुरशीतिः
५. पञ्च	२५. पञ्चविंशतिः	४५. पञ्चचत्वारिंशत्	६५. पञ्चषष्टिः	८५. पञ्चाशीतिः
६. षट्	२६. षड्विंशतिः	४६. षट्चत्वारिंशत्	६६. षट्षष्टिः	८६. षडशीतिः
७. सप्त	२७. सप्तविंशतिः	४७. सप्तचत्वारिंशत्	६७. सप्तषष्टिः	८७. सप्ताशीतिः
८. अष्ट	२८. अष्टाविंशतिः	४८. अष्टचत्वारिंशत्	६८. अष्टषष्टिः	८८. अष्टाशीतिः
९. नव	२९. नवविंशतिः	४९. नवचत्वारिंशत्	६९. नवषष्टिः	८९. नवाशीतिः
१०. दश	(एकोनत्रिंशत्)	(एकोनपञ्चाशत्)	(एकोनसप्ततिः)	(एकोननवतिः)
११. एकादश	३०. त्रिंशत्	५०. पञ्चाशत्	७०. सप्ततिः	९०. नवतिः
१२. द्वादश	३१. एकत्रिंशत्	५१. एकपञ्चाशत्	७१. एकसप्ततिः	९१. एकनवतिः
१३. त्रयोदश	३२. द्वात्रिंशत्	५२. द्विपञ्चाशत्	७२. द्विसप्ततिः	९२. द्विनवतिः
१४. चतुर्दश	३३. त्रयस्त्रिंशत्	५३. त्रिपञ्चाशत्	७३. त्रिसप्ततिः	९३. त्रिनवतिः
१५. पञ्चदश	३४. चतुस्त्रिंशत्	५४. चतुष्पञ्चाशत्	७४. चतुस्सप्ततिः	९४. चतुर्नवतिः
१६. षोडश	३५. पञ्चत्रिंशत्	५५. पञ्चपञ्चाशत्	७५. पञ्चसप्ततिः	९५. पञ्चनवतिः
१७. सप्तदश	३६. षट्त्रिंशत्	५६. षट्पञ्चाशत्	७६. षट्सप्ततिः	९६. षण्णवतिः
१८. अष्टादश	३७. सप्तत्रिंशत्	५७. सप्तपञ्चाशत्	७७. सप्तसप्ततिः	९७. सप्तनवतिः
१९. नवदश	३८. अष्टात्रिंशत्	५८. अष्टपञ्चाशत्	७८. अष्टसप्ततिः	९८. अष्टनवतिः
(एकोनविंशतिः)	३९. नवत्रिंशत्	५९. नवपञ्चाशत्	७९. नवसप्ततिः	९९. नवनवतिः
२०. विंशतिः	(एकोनचत्वारिंशत्)	(एकोनषष्टिः)	(एकोनाशीतिः)	(एकोनशतम्)
	४०. चत्वारिंशत्	६०. षष्टिः	८०. अशीतिः	१००. शतम्

१००० - सहस्रम्, १०,००० - अयुतम्, १,००,००० - लक्षम्, १०,००,००० नियुतम्, १,००,००,००० - कोटिः

एकं दश शतं चैव सहस्रमयुतं तथा । लक्षं च नियुतं चैव कोटिर्बुद्धमेव च ॥

वृन्दं खर्वो निखर्वश्च शङ्खः पद्मश्च सागरः । अन्त्यं मध्यं परार्धं च दशवृद्ध्या यथाक्रमम् ॥

क्रीडा - सङ्ख्यान्वेषणम् ।

समीपे विद्यमाने चतुष्कोणे एकतः शतपर्यन्तं सङ्ख्याः

लिखिताः सन्ति । एकः गणः सङ्ख्यां वदति ।

अपरः गणः चतुष्कोणे विद्यमानां सङ्ख्याम् अन्विष्यति ।

यथा - एकादश

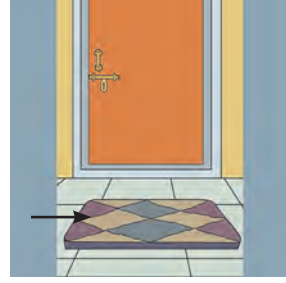
५	१००	३७	९७	१४	४३	३०	६६	८१	२३
८२	४१	९६	६५	३१	६०	७१	८७	३	५९
९९	८०	९	४२	७२	६४	१२	३२	८	४८
३८	७४	१६	३५	५१	१५	९८	३६	६३	५८
६	२४	६७	१	७३	२५	४६	२०	३३	१०
७५	४४	५२	३४	२१	६२	८८	४७	८३	४०
९१	२६	(११)	८४	६१	५०	२२	७६	४	५७
१७	८५	५३	८९	२७	७८	२	९३	७०	२८
३९	९२	७	९५	७९	५५	४५	५६	१३	८६
२९	५४	६८	४९	१८	९४	१९	६९	९०	७७

द्वारम्

रङ्गवल्ली

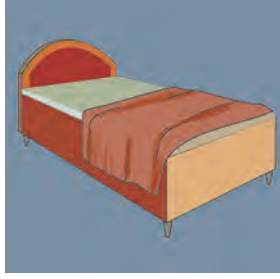
पादकटः

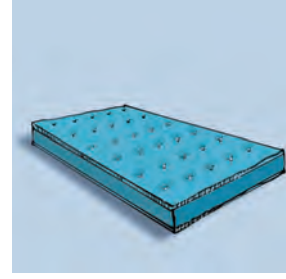
प्रधानकक्षः

जवनिका

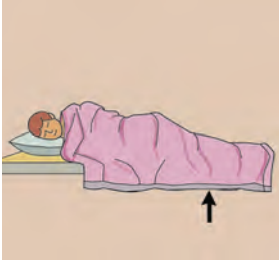
पर्यङ्कः

तल्पः

उपधानम्

आच्छादकम्

समीकरः

क्षालनयन्त्रम्

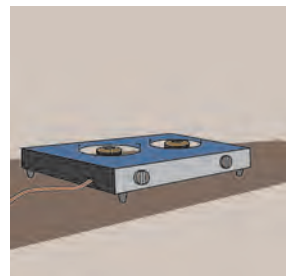
पुष्पाधानी

पाकशाला

भोजनपीठम्

वायुचुल्लिः

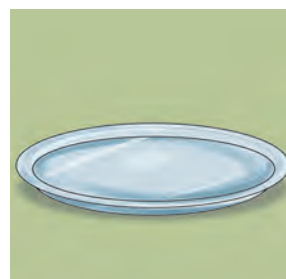
पात्रम्

दर्वी

मिश्रकः

स्थालिका

कटाहः

वृत्तयः ।

दन्तवैद्यः

परिचारिका

वैमानिकः

अन्तरालवीरः

वैज्ञानिकः

आरक्षकः

तक्षकः

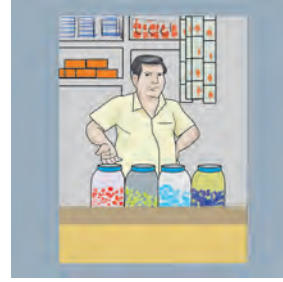
कुम्भकारः

भारवाहः

धीवरः

आपणिकः

सौचिकः

तन्तुवायः

अभियन्ता

पत्रवाहकः

यानचालिका

मालाकारः

लेपकारः

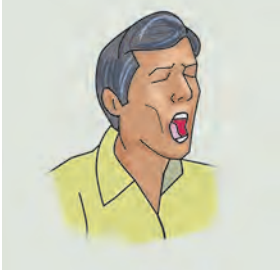
शिक्षकः

पाचकः

क्रिया: ।

जृम्भते

कासते

जिघ्रति

शृणोति

कृषति

निष्कासयति

मथति/मथ्नाति

भिनत्ति

प्रक्षालयति

निष्पीडयति

पुटीकरोति

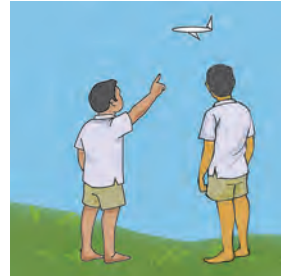
सीव्यति

अभिनयति

आलिखति

दर्शयति

खनति

अवसर्पति

उत्प्लवते

लङ्घते

टङ्कयति

पुनःस्मरणम् ।

● पञ्चदश वाक्यानि ।

		लट् (वर्तमानकालः)		लङ् (भूतकालः)	
		परस्मैपदम्	आत्मनेपदम्	परस्मैपदम्	आत्मनेपदम्
प्रथमः पुरुषः	सः पुरुषः	गच्छति	रमते	अगच्छत्	अरमत
	सा कन्या				
	तद् अपत्यं				
	तौ पुरुषौ	गच्छतः	रमेते	अगच्छताम्	अरमेताम्
	ते कन्ये				
	ते अपत्ये				
	ते पुरुषाः	गच्छन्ति	रमन्ते	अगच्छन्	अरमन्त
	ताः कन्याः				
तानि अपत्यानि					
मध्यमः पुरुषः	त्वं	गच्छसि	रमसे	अगच्छः	अरमथाः
	युवां	गच्छथः	रमेथे	अगच्छतम्	अरमेथाम्
	यूयं	गच्छथ	रमध्वे	अगच्छत	अरमध्वम्
उत्तमः पुरुषः	अहं	गच्छामि	रमे	अगच्छम्	अरमे
	आवां	गच्छावः	रमावहे	अगच्छाव	अरमावहि
	वयं	गच्छामः	रमामहे	अगच्छाम	अरमामहि

● स्मरत कारकाणि ।

कारकाणि	विभक्तयः	उदाहरणानि
१. कर्ता	प्रथमा	आशुतोषः गायति । _____ (बाल) लिखति । रसिका खादति । _____ (रीमा) वदति । यानं चलति । _____ (पर्ण) पतति ।
२. कर्म	द्वितीया	सुधांशुः मेघं पश्यति । राजा _____ (सेवक) आह्वयति ।
३. करणम्	तृतीया	अहं मुखेन वदामि । रक्षकः _____ (दण्ड) ताडयति ।
४. सम्प्रदानम्	चतुर्थी	माता पुत्राय भोजनं परिवेषयति । धनिकः _____ (याचक) धनं ददाति ।
५. अपादानम्	पञ्चमी	स्यूतात् वस्त्रं पतति । _____ (वृक्ष) फलं पतति । _____ (आकाश) तोयं पतति ।
६. अधिकरणम्	सप्तमी	छात्राः वर्गे उपविशन्ति । खगाः _____ (वृक्ष) कूजन्ति । मत्स्याः _____ (नदी) तरन्ति ।

* षष्ठी विभक्तिः न क्रियापदसम्बन्धिनी । अतः सा न कारकविभक्तिः ।